

KASTEEL AMERONGEN

BULLETIN

Voorjaar 1998

Uitgave

Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen

Onderhoud van
groenvoorzieningen en
renovatie kasteeltuin
Amerongen uitgevoerd
door

Tuin- en plantsoenaanleg

Van Ginkel

Castor 64, Postbus 11, 3900 AA Veenendaal, tel. 0318-519039

**HERBERG
DEN ROODEN LEEUW**

DROSTESTRAAT 35
3958 BK AMERONGEN
TELEFOON 0343-454055

KEUKEN OPEN VAN:
12.00 - 21.30 UUR
DONDERDAG T/M MAANDAG

RESERVEREN GEWENST

KASTEEL AMERONGENBULLETIN

15de jaargang

nr. 40

voorjaar 1998

INHOUD

Doelstelling en Donateurs	blz.	2
Aandacht voor 15 jaar S.V.K.A.	"	4
Engelen van Kasteel Amerongen 1978-1998	"	5
Terugblik op 1997	"	7
Uit het Winkeltje: Jaaroverzicht 1997	"	11
In de schijnwerper....Het servet	"	12
Van het Concertpodium	"	23
Bericht voor Concertliefhebbers	"	26
Concertserie deel 2, seizoen '97/'98	"	27
Kasteeljournaal: Agenda evenementen	"	28
Kasteeljournaal: 'Binnenshuis'	"	29
In Memoriam	"	30
Colofon	"	31

DOELSTELLING

De Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen is opgericht in 1983 en heeft ten doel behulpzaam te zijn bij het verwezenlijken van de doelstellingen van de in Amerongen gevestigde 'Stichting Kasteel Amerongen' door:

- het verzamelen van fondsen uit donaties en schenkingen ten behoeve van restauratie en onderhoud van het Kasteel Amerongen met bijgebouwen, tuinen, inventaris, archief en verdere aanbehoren;
- aankoop van voorwerpen welke een verantwoorde aanvulling betekenen op de aanwezige inventaris en archieven;
- het organiseren van muziekuitvoeringen, excursies, voordrachten, etc., waarvan de opbrengsten ook een steunpunt vormen;
- het verrichten van onderzoek en het uitgeven van publicaties over het kasteel en zijn vroegere bewoners, een en ander in overeenstemming met de wensen van - en in overleg met - het Dagelijks Bestuur van de Stichting Kasteel Amerongen en in het algemeen het bevorderen van alle activiteiten in het belang van de instandhouding en openstelling van het kasteel als museum;
- het coördineren en motiveren van vrijwillige helpers.

De Stichting is door de fiscus gerangschikt als instelling in de zin van artikel 24 I der Successiewet 1956.

Kasteel Amerongen is één van de weinige opengestelde kastelen in Nederland, waarvan de inventaris, na het vertrek van de laatste particuliere eigenaren, volledig intact is gebleven. Vrijwel nergens anders treft men een ambiance aan, welke zo de aristocratische sfeer van vroegere tijden weerspiegelt als op Kasteel Amerongen.

De oudste meubels dateren van vóór de brand van 1673 en zijn later door de verschillende bewoners aangevuld tot de collectie die nu aanwezig is, waarin begrepen de fraaie historische muziekinstrumenten.

De collectie is nooit versnipperd omdat zij lange tijd volgens het Engelse erfrecht (naar de nationaliteit van de meeste bewoners) op de oudste zoon vererfde.

Die eeuwenlange aanwezigheid van de meubels in hetzelfde huis en vaak op dezelfde plaats is een unicum in Nederland en maakt het voor de Stichting-eigenaresse de moeite waard

om die lijn voort te zetten en het vele achterstallige onderhoud door restauratie op te heffen. In een eerdere fase zijn de buitenmuren en het dak van dit zo imponerende Huis grondig gerestaureerd. De restauratie van schilderijen, meubilair, evenals het conserveren van het veelsoortige textiel, vindt zijn voortgang. Een nieuwe brug, naar het beeld van z'n voorganger nagemaakt, verbindt de tuinen weer. Aan een belangrijke restauratie van de bastions en kademuren zal eerdaags begonnen worden.

Van subsidies en entreegelden alléén is het niet mogelijk de exploitatie en de restauratie te bekostigen. Het is daarom verheugend dat zich telkens nieuwe donateurs melden en dat er óók schenkingen worden gedaan.

DONATEURS:

Zij genieten, op vertoon van hun geldige kaart, vrij toegang tot Kasteel Amerongen, de tuinen en het park, gedurende de openingsuren.

de donateurskaart is persoonlijk

- *Donateurs betalen (min.) f 35,- p.p. per kalenderjaar;
- *Het bedrag voor het donateursschap van een tweede lid van hetzelfde gezin bedraagt (min.) f 15,- per kalenderjaar;
- *Donateurs-voor-het-leven betalen (min.) f 350,- p.p.

Postbank rekening 6163 t.n.v. de penningmeester van de Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen.

* * *

Tot de bijgebouwen van Kasteel Amerongen behoren o.a.:

- * de Oranjerie, waarin de Winkel en de V.V.V. zijn ondergebracht en waar de kuipplanten 's winters onderdak krijgen.
- * de Paardenstallen, nu in gebruik als theeschenkerij.
- * het Koetshuis, een bijzondere ruimte, geschikt voor receptie, lezing, vergadering, congres of feest.
Gastvrouw: mevrouw M.J.Fikkers-v.Rijckevorsel.

Voor gebruik van het Koetshuis vooraf graag telefonisch overleg met mevrouw A.M. van Heijst, in verband met data, op werkdagen tussen 10.00 en 15.00 uur.

Telefoon Kasteel Amerongen: 0343 - 45 42 12.

* * *

1983 S.V.K.A. 1998

it jaar gedenken wij het derde lustrum van de Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen. Het zal niet uitbundig gevierd worden, omdat ons nog de nodige restauraties te wachten staan. 't Bastion en de kademuren vertonen grote hoeveelheden loszittende bakstenen. Hier en daar zijn grote gaten ontstaan, doordat er stukken steen 'zachtkens' in de gracht gleden.

Op korte termijn wordt een aanvang gemaakt met het herstel hiervan. Dit feit is voor ons allen al een feestelijke gebeurtenis op zich! Door de in 1997 binnengehaalde subsidie, aangevuld met geld uit eigen fondsen van de Stichting Kasteel Amerongen, is er nu voldoende geld voor de restauratie van het Bastion en van de eerste hoofdbrug van Kasteel Amerongen.

Het bestuur van de Stichting Vrienden heeft aan de jaarlijks terugkerende vrijwilligers/medewerkersavond in februari j.l. wèl een feestelijk tintje willen geven.

Tijdens het aperitief was er een woord van welkom door de voorzitter, de heer W.A. van Ommeren, die o.a. de plannen voor 1998 belichtte. U hoort daar nog over.

Dr. A.W. Vliegenthart heeft intussen afscheid genomen als voorzitter van de S.K.A. In zijn plaats werd die avond aan ons voorgesteld, de nieuwe voorzitter van de Stichting Kasteel Amerongen, drs. C. Baron van Tuyll van Serooskerken, directeur van het Teylers Museum in Haarlem

Met de woorden: '...wie meedoet op Amerongen wordt héél oud...', overhandigde de heer Van Ommeren een boeket bloemen aan mevrouw J.J. van Dongen-Tuinsing. Zij is een Engel van het eerste uur, die twintig jaar aan het conserveren van textiel op Kasteel Amerongen heeft meegewerkt.

Na de voortreffelijke éénpans-maaltijd volgde een boeiend avondprogramma met muziek op bijzondere instrumenten, zang en voordrachtskunst, afgewisseld door een lezing met dia's. De rijke Nederlandse geschiedenis ten tijde van de Vrede van Münster (1648) vormde het decor voor het verhaal. Wij kwamen die avond erachter, dat zelfs de toenmalige bewoners van Kasteel Amerongen betrokken waren bij de ondertekening van die vrede.

1978 'ENGELEN' VAN KASTEEL AMERONGEN 1998

Met het onderstaande gedicht, ooit gemaakt door een dochter voor haar Engel-moeder ter gelegenheid van Sint-terklaas, mogen wij het vierde lustrum van de Engelen graag onder de aandacht brengen.

De tekst is gebaseerd op een gedicht van Annie M.G.Schmidt. Aan het eind van het gedicht heeft de redactie een persoonlijk getinte zin vervangen door een meer algemene.

* * *

Komt u ook uit Amerongen sprak het stoeltje tot 't gordijn?
 Wie herstelde uw oude luister? Dat moet wel een Engel zijn!
 Kijk mijn steekjes en m'n draadjes, vastgeplakt op vlieze-
 lien,
 Kijk hoe netjes en nauwkeurig, dat kostte wel een maand
 of tien.
 Tien maanden en tien oude Engelen, amateurs, slechts één
 in 't vak
 Zaten uren kromgebogen, trotseerden koude en ongemak.
 Maar 't resultaat dat mocht er wezen, Engelen deden
 monniken werk
 Want wie arm is, is door slimheid en door liefde ook heel
 sterk.
 Liefde voor het oude ambacht, voor historie en cultuur,
 maken dat Engelen niet blind zijn na jarenlang òngengetuur.

...

Komt u ook uit Amerongen? sprak de piano tot het cembal.
 Nou u het vraagt, 'k zal 't u vertellen, maar het is een
 heel verhaal.
 Kijk mijn snaren en mijn toetsen worden maandelijks bespeeld
 Door Gérard en Jard en anderen, geen mens die zich er ooit
 verveelt.
 Wil je van muziek genieten? In Amerongen op 't kasteel
 vind je oude instrumenten waar ook ik heel graag op speel.
 Maar dat mag niet.[†] 'n Oude Engel goed bespraakt en vlot
 ter been
 Roept in Frans, of Duits of Engels: "Gaat u daar 'ns heel
 gauw heen!"

...

Engelen wijzen huisvrouwen-groepen vlot deskundig op al
 't oud*
 Tot hun stemmen duivels schor zijn en hun voeten ijs-ijs
 koud.
 Engelen moeten heel veel weten om te doen hun Engelen werk
 Want door wijsheid en door kennis staat een Engel eens
 zo sterk.
 Liefde en kennis van kastelen, van historie en cultuur
 maken dat de Engelen niet vallen, gelijk Lucifer in 't
 Vagevuur.
 Kennis moet je steeds vergaren, boek of cursus of musée
 [Engelen zijn zeer leergierig, doen heel gretig daaraan
 mee.]

Elisabeth Leerink - van Dongen

Naschrift:

- * - Sommige Engelen verzorgden vroeger ook rondleidingen.
- + - Op menige donderdagmiddag, als het Kasteel gesloten was tussen 1 november en 1 april, luisterden wij naar de musicerende Engelen op de Bovengalerij: dwarsfluit, viool, zang en piano (moderne vleugel!). Daar de deur open bleef, werd er in de Engelenkamer door de anderen met extra groot genoegen verder gewerkt.
- Met onze dank aan moeder en dochter.

H.F.R.-vB.

TERUGBLIK OP 1997."Kom over de brug"

Er was eens... Zo beginnen de meeste sprookjes en zo zou ook dit verhaal kunnen beginnen.

Er was eens, jaren geleden, misschien wel honderd jaar, in de tuin van een kasteel een mooie brug, geen gewone brug, nee, een echte ophaalbrug. Maar, zoals het met veel dingen gaat die ouder worden, in de loop van de jaren kwamen er gebreken aan die brug, zo erg zelfs dat de mensen er niet meer over mochten lopen omdat dit te gevaarlijk was en tenslotte zakte de brug in elkaar. Dat was erg jammer, niet alleen omdat het een lelijk gezicht was, maar ook omdat nu de verbinding tussen de tuinen aan de ene en aan de andere kant van de gracht verbroken was.

En omdat er geen geld was om die brug te repareren, bleef zij jaren zo liggen.

Toen was er een oude(re), wijze man die dacht, misschien kunnen wij toch wel weer zo'n mooie 'ophaalbrug' maken en hij tekende net zo'n mooie brug als er jaren geleden gelegen had.

Toen praatte hij er eens met andere wijze mannen over en zo gebeurde het, dat, samen met een aantal jongelui die vlak bij het kasteel woonden en die graag wilden meehelpen om zo'n brug te maken, er toch weer een prachtige ophaalbrug in de tuin van dat kasteel kwam.

En toen die brug klaar was, moest er natuurlijk feest gevierd worden en een mijnheer die over monumenten gaat en ook geld geeft om die monumenten te repareren (alleen, voor die brug werd geen geld gegeven want, het was wel een mooie brug maar géén monument) werd gevraagd om die nieuwe brug te openen en dat deed hij door de brug te sluiten. Natuurlijk waren ook die jongens erbij die hadden meegeholpen om die brug te bouwen, want zij waren erg trots op 'hun' brug.

En toen kon weer gezegd worden 'Kom over de brug...' want al hadden veel mensen meegeholpen, het had toch wel erg veel geld gekost. Maar uit een fonds, dat de naam droeg van een mevrouw die vroeger in dat kasteel had gewoond, was wel geld gegeven voor het maken van die nieuwe brug. Die mevrouw heette Gravin van Bylandt en daarom kreeg die nieuwe brug de naam 'Van Bylandtbrug'.

Een sprookje, dat werkelijkheid werd, want die brug is er nu echt gekomen; het is een erg mooie brug geworden en daarom: 'Kom ook eens over die brug! Het is de moeite waard.'

De wandeling door 1997 gaan wij nu maar in een wat minder sprookjesachtige sfeer vervolgen. Wij gaan vanaf de Van Bylandtbrug, over de Woudabrug en dan, via de Benedenbrug, naar de ingang van het Kasteel.

Binnen nemen wij eerst een kijkje op de Bovengalerij, waar op 10 oktober de donateurs-avond werd gehouden. Geen donateursdag op zaterdagmiddag, maar op vrijdagavond met een bijzonder programma, namelijk de opvoering van de opera 'Bastien et Bastienne' door studenten van het Utrechts Conservatorium.

Er was veel belangstelling voor deze avond en het was: '...nen lieflijken avond...', zoals een Zuiderbuur mij die avond in de pauze toevertrouwde en dat was het!

Ook op deze Bovengalerij werd op 5 juli de tentoonstelling 'Keukengeheimen en tafelgebruiken' geopend door mevrouw dr. E.P. de Booy, archivaris van de Rijksarchiefdienst Utrecht en ter gelegenheid van deze tentoonstelling kwam er een boekje uit, samengesteld en geschreven door de beide conservatoren, Marieke Knuijt en André van der Goes, waarin wat van die keukengeheimen werd onthuld.

Terug naar het souterrain en naar de Linnenkamer, het domein van de suppoosten, maar waar ook wel bestuurs- en werkgroepvergaderingen worden gehouden als het Koetshuis niet beschikbaar is.

Wat het bestuur van de Stichting betreft, het afgelopen jaar kwam er verandering in de samenstelling, door het overlijden van het bestuurslid Jkvr. mr. J.F.V. Bosch van Rosenthal. Zij maakte vanaf 1985 deel uit van het dagelijks bestuur van de Vriendenkring. In een Memoriam in het Bulletin werd op treffende wijze weergegeven hoe zij zich in die 12 jaar voor het Kasteel heeft ingezet.

Helaas moest in het Bulletin nog tweemaal een 'In Memoriam' worden geschreven voor twee medewerkers van het eerste uur, namelijk mevrouw P. Creutzberg en mevrouw F. Wichers Hoeth-Kraus.

De vakante plaats in het bestuur werd ingenomen door mevrouw E. Waller, geen onbekende bij het Kasteel, want zij is reeds jarenlang verbonden aan de muziek-commissie,

terwijl zij ook zitting heeft in de enkele jaren geleden gevormde PR-groep.

Weer buiten gekomen gaan wij naar het Voorplein, vanwaar bij de Bovenbrug op 24 december voor de 75e keer de slipjacht van de Koninklijke Nederlandse Jachtvereniging van start ging. Het officiële tintje was een 'glaasje' bij de brug en na afloop een maaltijd in 'De Paardestal'.

Aan de overkant van het plein, bij het Koetshuis, is het druk en een cateraar lost daar de nodige materialen voor de een of andere festiviteit, waarvoor het Koetshuis nog steeds een veel gevraagde lokatie is en waar mevrouw M.J. Fikkers het roer overnam van mevrouw H.T.M. Bruins Slot.

In dit Koetshuis werd op 5 november, bij zijn rondgang door de provincie Utrecht, ook afscheid genomen van de Commissaris van de Koningin in de provincie Utrecht, Jhr. drs. P.A.C. Beelaerts van Blokland, een veel geziene en ook zeer gewaardeerde gast op het Kasteel.

Kijkend in de richting van de tennisbaan zien wij de daar gebouwde Landbouwschuur, nog niet helemaal klaar, maar toch ook een 'hobbel' die in 1997 werd genomen.

De twee paviljoens, aanvankelijk bewoond door de heren Eichhorn en Tromp kwamen leeg en Marieke Knuijt en echtgenoot Chris Kolman verhuisden van de woonruimte in de Oranjerie naar de woning van de heer Tromp, terwijl aan het Zuidelijk Paviljoen nog een andere bestemming zal worden gegeven.

In de richting van de uitgang lopend komt er zicht op de er (nog) desolaat bij liggende bastions, maar gelukkig grepen we dit jaar niet naast de subsidiepot(ten), hoewel toch door onszelf nog het nodige moet worden bijgepast. Weer een 'hobbel' dus, die in 1998 hopelijk glad wordt gestreken.

Aangekomen bij de toegangspoort en het VVV-kantoor, ook even een kijkje genomen bij de nu niet meer bewoonde Oranjerie en uitgerust van de wandeling op de Truid Blaisse-Terwindt bank, ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van de Winkel, door de winkelmedewerkers opgedragen aan mevrouw G. Blaisse. Zij is ook een medewerkster van het eerste uur en nog steeds actief voor Kasteel en tuin en destijds de stuwende kracht bij de oprichting van de Winkel.

Buiten de toegangshekken zien we het monument met de

lantaarn, dat in 1919 door de Amerongse bevolking werd aangeboden aan de Ambachtsheer Graaf Bentinck, ter gelegenheid van zijn 40-jarig verblijf in Amerongen. Dit monument werd gerestaureerd en voor de officiële ingebruikneming was weer uitgenodigd 'een mijnheer, die over monumenten gaat'. Was het bij de opening van de brug op 29 oktober de heer drs. A.L.L.M. Asselbergs, directeur van de Rijksdienst voor de monumentenzorg, die Amerongen bezocht, op 25 november was het de heer drs. A. Nuis, staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, die een kijkje in Amerongen kwam nemen om de officiële ingebruiknemings-handeling te verrichten.

Naast de scheidende voorzitter van het bestuur van de Stichting Kasteel Amerongen, de heer dr. A.W. Vliegenthart, was bij deze ingebruikneming ook aanwezig de nieuwe voorzitter van dat bestuur, drs. C. Baron van Tuyll van Serooskerken.

't Was een druk jaar, 1997. Natuurlijk waren er ook de 'gewone' dingen, zoals het Berenfestival (wat minder bezoekers dan vorig jaar), de Antiekmarkt, de medewerkersavond en ook weer de bijzonder geslaagde Kerstmarkt. Voor al die 'gewone' dingen worden voor het nieuwe seizoen alweer de voorbereidingen getroffen. Het was ook een duur jaar want voor al die extra 'hobbels' is geld nodig. Wij hopen dat het die heren, die over Monumenten gaan, zó goed is bevallen in Amerongen dat ze, omdat er nog zoveel moet gebeuren, nóg eens '...over de brug zullen komen...'

J.D. van de Nadort
secretaris.

UIT HET WINKELTJE VAN KASTEEL AMERONGEN

Jaaroverzicht 1997.

De winkelcommissie wil ieder die dit jaar een steentje aan het 'Winkeltje' heeft bijgedragen, heel hartelijk danken voor haar (zijn) inzet. Zonder al uw hulp zou het bestaan van het winkeltje niet mogelijk zijn.

Begin dit jaar mochten wij ons 10-jarig bestaan vieren. Dit gebeurde met het plaatsen van een mooie hardhouten buitenbank, welke aan onze grote inspirator Truid Blaisse, werd opgedragen. Na de onthulling was er een gezellige bijeenkomst in het Koetshuis.

Ook dit jaar mogen wij ons verheugen in een stijgende omzet in het winkeltje. Wij komen er - samen met de penningmeester, de heer G. Veenhof - in de voorjaarsvergadering nog op terug.

De opbouw en het inrichten van de Kerstmarkt was weer hectisch tot en met woensdag, maar donderdagmorgen was het toch weer keurig voor elkaar. Na afloop van de - nu alweer 8ste - Kerstmarkt, tijdens het nuttigen van de traditionele erwtensoep, maakte Truid de opmerking:

"Moe, maar voldaan zitten wij hier bij elkaar".

Ja, moe, zeker voor de meesten onder ons en voldaan des te meer toen wij van de heer Veenhof vernamen dat de omzet van de Kerstmarkt was gestegen.

De Kerstmarkt betekent voor ons allen toch wel iets bijzonders. Hieronder volgen enkele opmerkingen en indrukken van deze week.

Wist U dat:

- de kasteelkoekjes [een eigen ontwerp en vroeger thuis gebakken (red.)] steeds luxer worden gemaakt door de bakkers van Valkenheide: nu al met noot-versiering.
- deze jongelui ook trots op hun product zijn.
- er winkeldames waren, die nog nooit zoveel kopjes koffie in hun leven hebben geschonken als bij deze Kerstmarkt. De koffie-hoek moet nu bemand (bevrouwd) worden door twee maal meer dames dan vorig jaar; de koffie - omzet was ook gestegen.
- wij niet zonder de enthousiaste hulp kunnen van de tuin-kabouters, de suppoosten en andere hulpvaardigen.

- er een vacature voor volgend jaar is ('98) voor twee dagdelen voor het werk van poortwachter tijdens de Kerstmarkt.
- er ieder jaar weer de verrassing is, dat er vele dames in de groep zijn en komen met ongekende talenten en dat wij daar heel blij mee zijn.
- vele medewerksters zo enthousiast zijn dat zij ook buiten de voor hen ingeroosterde uren komen assisteren.
- er nog steeds bezoekers komen die niet weten dat de opbrengst bestemd is voor de restauratie van het Kasteel.
- er ook bezoekers zijn die geen wisselgeld willen ontvangen, maar dit schenken.

Nogmaals allen heel hartelijk dank, en voor de zieken onder U, van harte beterschap.

Namens de winkelcommissie,

Karin Schevers

*

* *

IN DE SCHIJNWERPER....HET SERVET

In Fred van der Laken's 'Het servettenvouwboek', een zevende uitgave in '94 van Uitgeverij Cantecler, de Bilt, lasen wij het hierna volgende artikel van de hand van de journaliste, mevrouw Wina Born. Hierdoor is voor ons de sympathie voor dit stuk textiel in een ander licht komen te staan.

Uit het zelfde boekje krijgt u een vouwvoorbeeld te zien uit 1745. Twee maal eerder is het onderwerp 'servet' onderdeel geweest van een tentoonstelling op Kasteel Amerongen. In 1997 was dat in 'Keukengeheimen en tafelgebruiken' en een paar jaar eerder, in 1993, hing er een prachtig servet, als bruikleen voor de tentoonstelling 'Soveel Eer en Gunst'. Dit bijzondere servet zetten wij graag nog eens in de schijnwerper, ook omdat het al heel oud is.

De redactie bedankt de Uitgever en mevrouw Born voor het geven van hun toestemming.

TOCH EENS PROBEREN

Eén van de tekenen van groei naar volwassenheid is, als het slabbetje wordt vervangen door een servet. Het is een erkenning van zelfstandigheid, het gebruik van een servet betekent zélf beoordelen wanneer dit nodig is.

Het servet blijft ons op onze levensweg vergezellen, het is getuige van vele aangename belevenissen. Het beschermt ons tegen vreemde smetten, helpt ons door précaire ogenblikken heen, geeft ons tijd onze gedachten te verzamelen in een tafelgesprek, vult de tijd tussen hap en slok, zodat we ons op de wijn kunnen concentreren en kleine menselijke ongelukjes kunnen in het brave servet worden gesmoord.

Het woord servet komt van het Latijnse servire, dienen, het dient ons en het behoort tot de diensten die ons aangeboden worden. Waarschijnlijk bestonden de servetten bij de Romeinen uit linnen doeken die van tijd tot tijd door slaven werden rondgebracht, in gezelschap van wasbekkens met warm water. In de Middeleeuwen toen men, net als de Romeinen, met de vingers at en derhalve servetten dringend nodig waren, kende men ze niet. Men redde zich met korsten brood ofwel men veegde vette vingers af aan de vacht van de alom op afval azende honden of, als die er niet waren, aan de welige haardossen van bedienende pages. En bij zeer voorname diners in de late Middeleeuwen was er de dwale, waarin we ons woord dweil gemakkelijk herkennen, die bestond uit een lange, smalle linnen doek die over de knieën van de disgenoten werd uitgerold als gemeenschappelijk servet.

De eerste melding van het individuele servet stamt uit Engeland. In een vijftiende-eeuwse handleiding voor de opvoeding van kinderen die in adellijke huizen als page moesten dienen, 'The Babees Book', vinden we de raad: "Whanne ye shalle drynke, your mouthe clence withe a clothe" (Veeg je mond af met een doek als je gaat drinken).

Boeken over etiquette en tafelmanieren werden er al in de Middeleeuwen geschreven in Italië, Frankrijk, Duitsland en Engeland. Wij doen wel eens wat smalend over etiquette-boeken, maar in de zestiende eeuw geneerde men zich niet deze te schrijven. Niemand minder dan de grote Erasmus heeft zich hiermee bezig gehouden en zijn boek - in het Latijn uiteraard, daar was hij Humanist voor - 'De

civilitate morum puerilium' (Over de beschaafde manieren van jongens) beleefde de meeste drukken van al zijn werken. Het was een bestseller, waarbij men zich afvraagt of meisjes dan niet beschaafd hoefden te zijn. Of waren die het van nature, zodat een boek voor hun niet nodig was? Erasmus vermeldt hier het individuele servet dat toen kenmerkend, eerste helft zestiende eeuw, in gebruik was. Hij schrijft: "Als je een servet krijgt, leg het over je linkerschouder of arm. Vette vingers aflikken of aan je jas afvegen is ongeleefd, gebruik liever het tafellaken of het servet." Merkwaardig is, dat het gebruik van het servet over de linkerschouder nog altijd behoort tot het tafelritueel van de Vrijmetselaars.

De Franse koning Hendrik III (1551 - 1589), die zeer gesteld was op verfijnde manieren en de vork aan tafel invoerde omdat daarmee geknoei op de mooie kragen werd voorkomen, introduceerde ook het servet aan het Franse hof. De zestiende eeuw was dan wel een eeuw van vele verschrikkingen en barbarij, het was ook een eeuw waarin vooral aan tafel en in de keuken een zekere verfijning doorbrak. In de volgende eeuwen verscheen het ene boek na het andere over tafeletiquette, waarbij de ene auteur ijverig de andere overschreef, met kleine wijzigingen om zich aan een nieuwe tijd aan te passen. En die boeken waren niet geheel overbodig, zoals blijkt uit een Italiaans geschrift uit 1609, waarin de aartsbisschop van Benevento verontwaardigt uithaalt tegen "degenen die als varkens met hun gezicht in hun soepbord liggen, niet eten maar zich volproppen, hun armen tot de ellebogen besmeuren en van hun servetten voden maken waarbij een vaatdoek schoon lijkt". In een Frans boek over etiquette, 'Les Règles de la bienséance et de la civilité chrétienne' uit 1729 staat, dat de hoogste in rang aan tafel als eerste zijn servet openvouwt en dat de anderen daarop moeten wachten. Voorts, dat het servet niet gebruikt mag worden om het gezicht af te veegen of de tanden af te wrijven en dat, als de vingers erg vet zijn men ze eerst aan een stuk brood moet afvegen om het servet niet al te vuil te maken.

Toen het servet eenmaal goed was ingeburgerd ontstond de vraag hoe het gebruikt moest worden: wordt het op schoot gelegd, om de hals gebonden of tussen boord of vest gestoken? Daarover is eindeloos gediscussieerd en de modes

veranderden nog al eens. In een etiquetteboek uit 1774 staat dat het servet onder boord of kraag wordt vastgeklemd en het lichaam tot de knieën bedekt. In een conversatie uit 1786 tussen een dichter en een abbé wordt de laatste voor de mal gehouden omdat hij nog zo ouderwets is zijn servet in een knoopsgat vast te maken: men moest het over de knieën leggen. In Frankrijk echter is het nog tot in onze tijd gebruikelijk gebleven voor heren die van hun maaltijd gingen genieten het servet in het bovenste knoopsgat van het vest te steken en omstreeks 1900 werd aan officiële banketten het servet nog wel om de hals geknoopt. Zeer precieuze heren bezaten een zilveren kettinkje met twee knijpertjes, dat ze omhingen om het servet in vast te klemmen. Er bestond zelfs - misschien nog wel - in Frankrijk een gastronomen-club die zich noemde: Het servet om de hals.

Het servet vervult een belangrijke functie in de tafelbeschaving. Maar het is ook een eigen leven gaan leiden als tafelversiering. Zelfs als statussymbool. Aanzienlijke families lieten hun familiewapen, hun naam of hun devies in tafellakens en ook in servetten weven. Servetten waren van zeer royale afmetingen en men moest zien er een plaats op tafel voor te vinden. Overal waar ruimtegebrek is zoekt men het in de hoogte, en dat gebeurde ook met de servetten: men ging ze zo vouwen dat ze rechtop konden staan op de borden. Niet alleen gaf dit een fraaie aanblik aan de gedekte tafel, maar het spaarde ruimte.

En zo werd in de loop van de achttiende eeuw het vouwen van servetten een ingewikkelde en moeilijke kunst. Een kunst die men zich kon permitteren. In de huizen waar diners gegeven werden beschikte men over het personeel om het damasten tafelgoed alle verzorging te geven die het nodig had, het wassen, bleken en vooral het stijven- heel belangrijk, en het luisterde erg nauw - het mangelen of strijken. En tenslotte het vouwen, tot sierlijke bloemen of statige bouwsels. In het meest gebruikte kookboek uit de achttiende eeuw, 'De Volmaakte Hollandsche Keukenmeid', worden er negen pagina's aan gewijd. Men beschikte ook over mooi materiaal: linnen damast, dat van nature zowel stevigte als soepelheid heeft.

Een hoogtepunt bereikte het servettenvouwen in de negentiende eeuw, de tijd van zware diners, pompeus opgemaakte schotels, imponerende tafelversiering.

De meest wonderlijke en ingewikkelde vormen werden bedacht vaak met symbolische betekenis. Men moet er voor een groot diner uren, zo niet dagen mee bezig geweest zijn. Maar ook op de pompeusheid van de negentiende eeuw kwam een reactie: de Art Nouveau rekende af met protserige versieringskunst, en Escoffier bracht de kookkunst weer terug tot eerlijke eenvoud.

Dit betekende het einde van de servettenbouwwerken. Slechts simpele vormen, als de eenvoudige kegel of het bisschopsmutsje, en in Frankrijk de hoog opgedraaide punten in een glas bleven bestaan. Daarbij kwam ook, dat het begrip hygiëne in het begin van de twintigste eeuw steeds belangrijker werd en de dames die kookboeken schreven achtten het hoogst onhygiënisch dat een servet, waarmee men zich de mond moest afvegen, door vreemde handen zo gemanipuleerd werd.

Langzaam maar zeker drong de ontluistering van de twintigste eeuw door. Het mooie zware linnen verdween, servetten werden gemaakt van katoen, daarna kunstvezels en zelfs papier. Uitvoerige wasbehandeling om tafelgoed te verzorgen verdween - we hadden wel wat anders te doen. Personeel om zich uitvoerig bezig te houden met de zorg voor de tafel is er ook al lang niet meer.

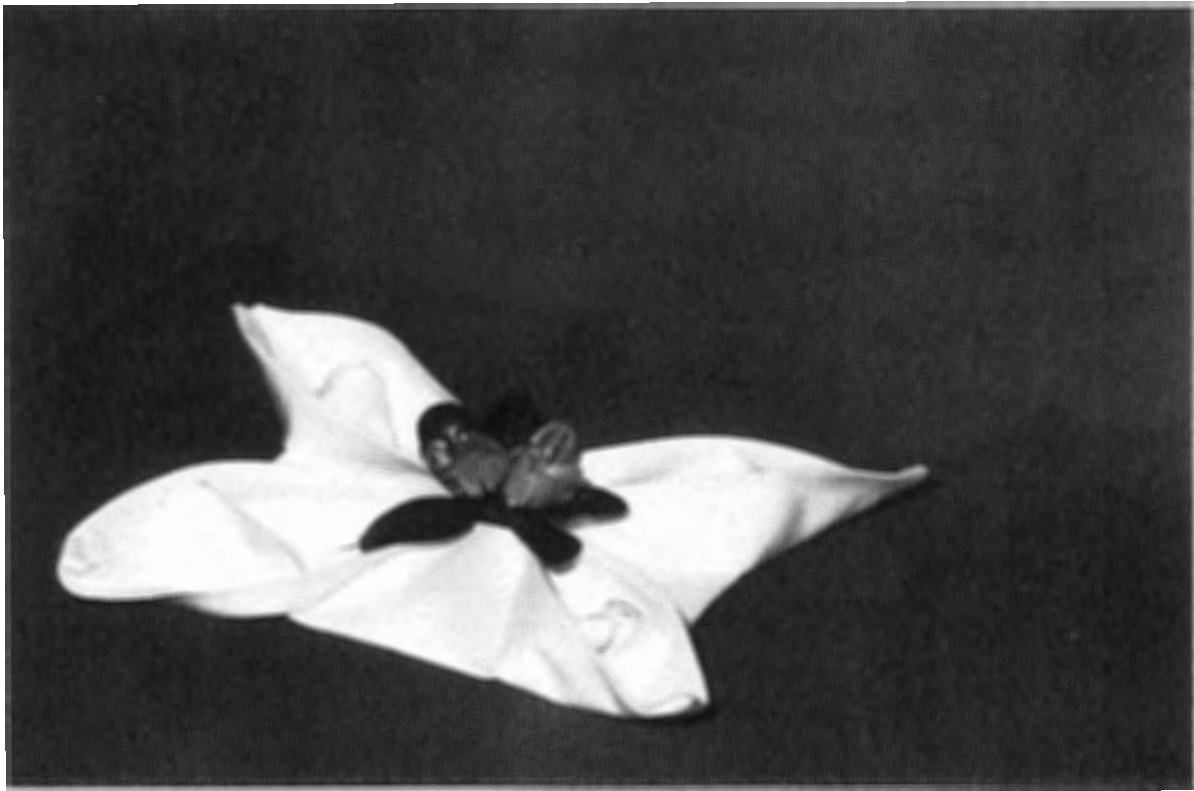
En zo is de kunst van het servettenvouwen één van de vele uitgestorven kunsten geworden. Of bijna uitgestorven. Maar het wás een kunst, zij het een vergankelijke, even als het fraai opmaken van schotels. Men kijkt er even naar, zegt ah en oh, en even later is het kunstwerk uit elkaar gevallen. Maar het heeft wél een functie gehad. Het heeft het plezier van verwachtingsvol aan tafel te gaan verhoogd en de ogen alvast een esthetisch genoeg gegeven. Trouwens, ook het genoeg van dat mooie, koele, glanzend schone linnen uit elkaar te vouwen, en uit te spreiden, als voorspel tot de maaltijd.

Wie handige vingers heeft zou het toch weer eens moeten proberen.

Wina Born

*

* *

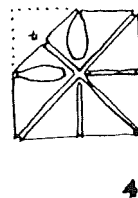
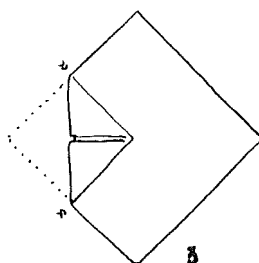
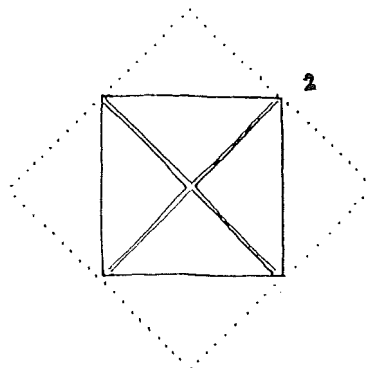
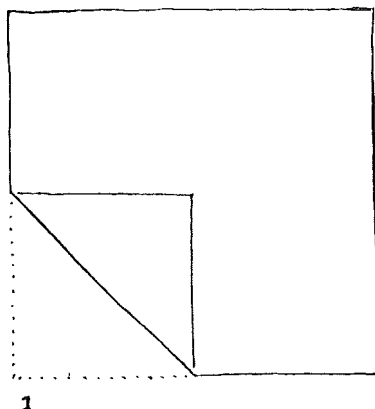

'Lotusbloem'
De vaardige vingers van Liesbeth Fokkema plooiden dit servet.
Foto: Retteke van der Laan.

formaat ca 75×75 cm
(zuiver vierkant, goed gesteven)

Dit vouwsel is overgenomen uit: De Volmaakte Hollandse Keukenmeid van 1745. Het fraaiste effect bereikt men als de vouwen juist NIET platgestreken worden.

1. Leg de vier hoeken van het servet naar het middelpunt.
2. Herhaal dit met het nu ontstane vierkant. Draai het vierkant nu om (b.v. door middel van een plastic tekenriehoek).
3. Leg nogmaals de vier hoeken naar het midden. Hierbij kunnen de helften van de ontstane hoeken (a) platgestreken worden.
4. Met beide handen deze hoeken naar achteren vouwen (eventueel met de punt van het strijkijzer de randen (a) gladstrijken).

'1745'

Uit: Het Servettenvouwboek.

De naam '1745' is door de samenstellers van bovengenoemd boekje gegeven aangezien bij dit oude voorbeeld geen naam vermeld was.

EEN BIJZONDER SERVET

u wil ik U graag meevoeren naar het Hof te Berlijn, dat sinds 1701 niet langer een Keurvorstelijk, maar een Koninklijk Hof was geworden, hetgeen in Utrecht plaats vond.

Wij treffen daar koning Frederik Willem II (1713-1740), een kleinzoon van Frederik Willem de Grote Keurvorst van Brandenburg (1640-1688). Het tegenovergestelde van zijn vader vinden wij in Frederik Willem II. Een pracht en praal à la Lodewijk XIV was voor de vader nog niet genoeg, terwijl Frederik Willem na zijn troonsopvolging de staatsuitgaven al direct terugbracht tot een fractie van wat zij waren.¹⁾

De koning was goed bevriend met Reinhardt, baron van Reede-Ginckel, Heer van Middachten (1678-1747) die [omstreeks 1732?(red.)] aangesteld was als gezant der Staten-Generaal aan het Hof in Berlijn.²⁾ In het boekje 'Kasteel Amerongen', een uitgave van de Nederlandse Kastelen Stichting, schetsen de auteurs, Tromp en Zijlstra, een duidelijk beeld van deze vriendelijk ogende Reinhardt van Reede: Hij was een "broer van de jonggestorven tweede graaf van Athlone. Deze vrijgezel was behalve gezant te Berlijn, ook kunstverzamelaar met een goede smaak en is zo voor het huis belangrijker geweest dan zijn broer, omdat de meeste antiquiteiten uit het begin van de 18de eeuw uit zijn bezit komen. Hij bewoonde, wanneer hij in Nederland was, het huis in Den Haag." ³⁾

Comfort en elegantie worden steeds meer nagestreefd. Daarmee gepaard gaat 'beschaafd gedrag', o.a. het gebruik van een servet aan tafel. Bij de tentoonstelling 'Keukengeheimen en tafelgebruiken' werd een boekje uitgegeven door de Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen (1997). Onze conservator Marieke Knuijt, vertelt ons hierin het volgende: " Beschaafd gedrag is een vluchtig iets, waarover het archief van kasteel Amerongen ons in beperkte mate inlicht. Wel valt uit rekeningen en boedelinventarissen op te maken dat alle attributen die bij een verfijnde levensstijl hoorden op grote schaal werden aangeschaft. Grote hoeveelheden linnen-damast, serviezen, glaswerk en bestek maakten deel uit van de rijke inboedel van het huis. Een aantal van de serviezen is nog steeds in de hui-

Generaal Reinhardt van Reede,
Heer van Middachten (1678 - 1747).

Ridder in de Malthezer Orde

Foto: uit 'Het Kasteel Amerongen
en zijn bewoners' door

A.W.J. Mulder

(Maastricht, '49)

De foto van het servet op blz. 21 is uit hetzelfde boek.

Het Van Reede-servet.
Particuliere collectie.

dige opstelling te bewonderen." 4)

Van Reede liet een set tafellinnen op bestelling weven in Liegnitz in 1733. In het huisarchief zijn gegevens hierover bewaard gebleven, zoals 'n brief, rekening en kwitantie. De afbeelding op bladzijde 21 laat een servet zien uit deze bestelling. Gelukkig hebben ook nog enkele andere onderdelen de eeuwen doorstaan. 5)

Men kan zich voorstellen dat iemand die zich graag omringt met mooie dingen, ook glanzend tafellinnen op prijs stelt. Het damast was van een zeer fijne kwaliteit en het weven ervan was een kostbare aangelegenheid. In het midden is het wapen van de Van Reede's te zien en de vier hoeken van dit vlak zijn versierd met Malthezer kruisen. Van Reede was Ridder in de Malthezer Orde. 6)

Zo zuinig als hij ook was, koning Frederik Willem II wilde bij grote feesten ook wel eens 'breed uitpakken'. Dus, zoals vaker gebeurt tussen vrienden, hij leende het linnengoed van Van Reede:..."s Konings tafel werd gedekt met het damast van den gezant der Republiek der Vereenigde Nederlanden". Naar verluidt ging er ooit eens ongelukkigwijze een dergelijk servet verloren. Hiervoor werd een ander servet gegeven met het Koninklijk Pruisische wapen, maar van een minder mooie kwaliteit, helaas. 7)

Tot slot terug naar het verhaal van de journaliste Wina Born die constateert dat het servet in die tijd een eigen leven ging leiden door de ingeweven motieven als familie-wapen en ordetekens, dus als statussymbool; door het gebruik als versiering voor een gedekte tafel; en niet te vergeten, door de royale afmetingen.

Het Van Reede-servet is een mooi voorbeeld, want het voldoet aan minstens twee van de hierboven genoemde kenmerken.

Met dank aan de eigenaar van het Van Reede-servet.

H.F. Rotgans-van Blerkom

De noten staan vermeld op blz. 31

* *

*

VAN HET CONCERTPODIUM

Bij afscheid nemen komt de neiging tot terugblikken. De tendens die ik bij mijzelf waarnam, vormde op die regel geen uitzondering. De muziekcommissie heeft daarvan gebruik gemaakt om mij te strikken voor een schriftelijke terugblik. We praten dan over een periode die begon in '91 en werd afgesloten in de zomer van 1997, toen ik het estafettestukje overdroeg aan Olga Sybesma.

Wat mij om te beginnen invalt, is dat het er in '97 wat professioneler aan toe ging dan toen ik in 1991 aantrad. Persoonlijk heb ik nooit zo zwaar getild aan het amateuristische tintje van onze concerten. Men begrijpe mij goed, 'amateuristisch' natuurlijk niet in de zin van een beperkt muzikaal niveau. Op dat punt hebben wij altijd, en dat zal niet veranderen, gestreefd naar het hoogst haalbare. Nee, ik bedoel het anders. Het is voor mij nooit bezwaarlijk geweest dat het publiek zou kunnen merken dat wij geen professionele concert-organisatoren waren. Wij waren en zijn een gezelschap concert-organiserende dilettanten. Muziek liefhebbers, die bovendien Kasteel Amerongen een goed hart toedragen en die andere muziek liefhebbers op een 'muzikale' dis onthalen. Eigenlijk zoals dat ten tijde van de Van Reedes en de Bentincks ook het geval was, al waren de concerten toen niet openbaar.

Bij 'professioneel' moet u in twee sporen denken. Vooral wat betreft de voorzieningen in het Kasteel, is er veel verbeterd. Ik heb de indruk dat het op 't laatst allemaal gestroomlijnder liep dan in 't begin. Wij zaten bijvoorbeeld vroeger in de piepzak over het uitvallen van het licht. Dat is ook wel eens gebeurd, al was dat gelukkig voor dat de musici begonnen te spelen. Het was geen wonder want er moest op een primitieve, maar door de brandweer goedgekeurde, manier met snoeren, stekkers en stopcontacten worden gewoerd. U hebt ongetwijfeld een glimp daarvan kunnen opvangen als u op de Galerij naar de 'spaghetti' keek die onder de vleugel zichtbaar was. Deze wirwar van snoeren was nodig om de musici van voldoende licht te voorzien op de vrij donkere Galerij. De verdiensten hiervoor komen toe aan Thom Gerlings en zijn mannen.

Die stroomlijning, geldt ook het contracteren van de musici. Werden muzikanten aanvankelijk overal vandaan 'geplukt' later werden de contracten vooral geregeld via één

impresariaat. Zakelijk gezien is het overzichtelijker geworden.

Als ik dan geleidelijkaan mijn blik wend naar de muziek en mij afvraag welk concert mij het meest is bijgebleven, dan bevangt mij grote twijfel. De keuze tussen het concert van 18 juni 1992, gegeven door de cellist Dmitri Ferschtman, aan de piano begeleid door zijn vrouw Mila Baslawskaya en het optreden van Rachel Ann Morgan met Tan Crone als pianiste op 10 juni 1995, kan ik niet maken. Ferschtman speelde even virtuoos als gevoelig cello en het zelfde gold voor de mezzosopraan Morgan. Zij zong Keltische volksliederen en begeleidde zichzelf op een klein Keltisch harpje. Haar kasteel-optreden was schitterend. Mijn gedachten verder volgend, komt er nog een hele serie memorabele concerten. Bijvoorbeeld dat van het Amsterdams Octet, dat het octet van Schubert speelde, en dat van het Schumann Ensemble met Willem Brons als pianist en Piet Honingh als klarinettist. Verder komen namen boven als Roberta Alexander, Charlotte Margiono, Ronald Brautigam, Rian de Waal, Pieter Wispelwey, Het Daniël Kwartet en nog veel meer.

Wat zeker ook vermeld moet worden is dat we een aantal malen de nestor van de Nederlandse componisten, Marius Flothuis, onder onze gasten mochten rekenen. Bij zijn eerste bezoek was hij er getuige van, dat Rachel Ann Morgan een lied van hem ten gehore bracht. En later was hij er bij toen we een wereldprimeur beleefden omdat het Renoir Ensemble (fluit, strijkers en harp) een nieuw werk van Flothuis uitvoerde.

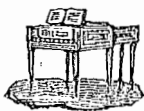
Verder herinner ik mij dat het gerestaureerde Engelse clavecimbel, dat tot de verzameling instrumenten van het Kasteel behoort (voor de liefhebber: een 'Kirckman' uit 1766, die nog in oorspronkelijke staat verkeert), is gespeeld door Leni van Maanen-Van der Lee. Het was een concert voor genodigden naar aanleiding van die restauratie. Jammergenoeg kon ik er zelf niet bij zijn. Zoiets is natuurlijk muzikale fijnproeverij.

Andere muzikale evenementen die mij door het hoofd spelen zijn de koffieconcerten en de Daniël Masterclasses. Allebei begonnen als muzikale experimenten, maar na een paar jaar eigenlijk al behorend tot het vaste concertkader. Het is vooral Nelleke Hangelbroek geweest die dit deel van het muziekprogramma heeft gekoesterd. Zij heeft

de contacten onderhouden met het Daniël Kwartet en met het Utrechts Conservatorium. Daar was muzikaal aanbod en Kasteel Amerongen kon een podium bieden, waarop jonge mensen ervaring konden opdoen. Aanvankelijk gaf het publiek slechts aarzelend blijk van zijn belangstelling voor deze speelse loten aan de muziekstam van Kasteel Amerongen. Maar later kwam een aanzienlijk publiek. Terecht, want deze concerten werden gegeven door enthousiast musicerende jonge kunstenaars die zich niet steeds van het geijkte repertoire bedienden. Dat enthousiasme kenmerkte ook de leerling-top van het Daniël Kwartet. Maar omdat tijdens de Masterclasses vrijwel uitsluitend muziek voor strijkkwartet gespeeld werd, hadden die programma's toch een behoudender snit dan de Koffieconcerten. Beide muzikale evenementen vormen een verrijking van het muzikale leven op Kasteel Amerongen en ik hoop dat ermee kan worden doorgegaan.

Tenslotte, de 'bemensing' van de commissie. Het zou van slechte smaak getuigen om de term 'bemanning' te kiezen voor een commissie waarin ik lange tijd de enige man was. Ik heb het genoeg gehad om, ondanks de frequente wisselingen van bestuursleden, steeds de collegiale sfeer te kunnen proeven die onmisbaar is in een groep samenwerkende vrijwilligers. Daar ben ik Nelle Hangelbroek, Jan van Manen, Elisabeth Waller, Martie Cuppen, Anke van Offeren en alle anderen die van de commissie deel uitmaakten dankbaar voor. Olga Sybesma heeft het voorzitterschap nu overgenomen. Het zal mij een groot genoeg zijn om vanuit het publiek waar te nemen hoe onder haar leiding de muzikale traditie van Kasteel Amerongen verder wordt vorm gegeven.

B.W. Knol

BERICHT VOOR CONCERTLIEFHEBBERS

Het is ons weer gelukt een mooi programma voor het seizoen 1998/99 samen te stellen. Gedurende het afgelopen jaar beluisterden de leden van de muziekcommissie ettelijke concerten om, nadat de laatste klanken in november in het kasteel weggeëbd waren, met suggesties voor het nieuwe seizoen te komen.

In december zijn de wensen van de muziekcommissie aan het Nederlands Impresariaat voorgelegd en doorgenomen. Er brak een spannende tijd aan van onderhandelen over financiën en programmering. Uiteindelijk is er een goed uitgebalanceerd programma uit de bus gekomen, muziek variërend van klassiek tot hedendaags. Behalve klassieken als Mozart, Beethoven en Brahms, zijn er ook Zimmermann en Dohnanyi. Het Fodor Kwintet zal een geheel Frans programma brengen met componisten als Debussy, Ravel en Milhaud. Er is ook een Russisch programma met werken van Borodin, Strawinsky, Sjostakowitsj en Goebadaidoelina, uitgevoerd door het Rubin Kwartet.

Het eerste concert in 1999 'Rossini voor vier stemmen', is geheel aan deze Italiaanse componist gewijd. Ongetwijfeld kent u Rossini's meesterwerken als 'De barbier van Sevilla' en 'Wilhelm Tell', maar dit keer is het muziek die hij op latere leeftijd geschreven heeft, kleine stukken die hij Ouderdoms Zonden noemde (Péchés de la Vieillesse). Deze werkjes werden veelvuldig uitgevoerd op zijn zaterdagavond-salons in Parijs.

Uiteraard hebben ook de 'Extra concerten' onze volledige aandacht gekregen. Het vinden van een geschikt kinderconcert is niet altijd even makkelijk, gezien onze specifieke wens: geschikt voor kinderen van 6 tot 12 jaar, liefst een sprookje, niet al te veel spelers wegens beperkte ruimte..... De populaire Kinderconcerten zijn vaak van te voren al uitverkocht. Wij hopen ook dit jaar weer met een aantrekkelijk muzikaal sprookje te komen. Het Daniël Masterclass concert is een verrassend levendig gebeuren van jong talent, vaak afkomstig uit de hele wereld.

Beste concertliefhebbers, naast al het bovengenoemde positieve nieuws is er ook wat minder goed nieuws. Door de steeds stijgende kosten, verbonden aan het geven van de concerten, alswel het feit dat wij BTW-plichtig zijn ge-

worden, is een prijsaanpassing per 01-01-1998 onvermijdelijk. Wij hopen dat u hiervoor begrip kunt opbrengen en dat wij u ook dit jaar weer regelmatig mogen begroeten.

Drs. Olga Sybesma-Malijev
Voorzitter Muziekcommissie

Deel 2 CONCERTSERIE VAN HET SEIZOEN 1997 / 1998 Deel 2

Zaterdag 25 april: themaconcert 'Mozart en zijn brieven'
Acteur Evert v.d.Meulen, Eleonore Pameyer - fluit, Marin Mars - viool, Marijke van Kooten - alt-viool en Doris Hochscheidt - cello, schilderen in vier fluitkwartetten 't contrast tussen Mozarts lieflijke muziek en de werkelijkheid van zijn bestaan.

Zaterdag 16 mei: Des Knaben Wunderhorn van Gustav Mahler, uitgevoerd door mezzo-sopraan Christa Pfeiler en bariton Maarten Koningsberger. Zij worden begeleid door Rudolf Jansen op piano. Er staan ook liederen van Schubert op het programma.

Zaterdag 6 juni: slotconcert. De uitvoerenden zijn Pieter Wispelwey - cello en Paola Giacometti - piano. Zij spelen werken van Chopin, Schubert en Brahms.

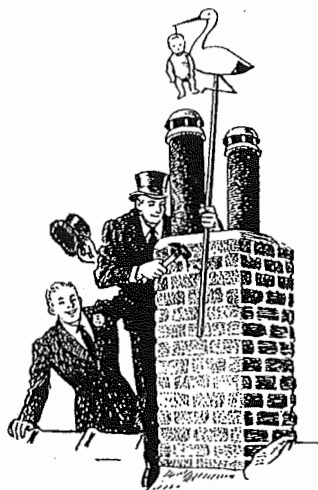
Alle concerten beginnen om 20.15 uur. Verdere informatie en reserveringen kunt u krijgen bij VVV Amerongen, telefoon 0343 - 45 20 20 of bij J. van Manen, tel. 0343 - 45 69 51.

Zondag 14 juni: als extraatje een Koffieconcert.
Aanvang 12.00
Reservering zoals hierboven aangegeven.

KASTEELJOURNAAL

'Binnenshuis'

Het zijn er zelfs twee!

Met blijdschap hebben de ouders, Chris Kolman en Marieke Knuijt (conservator op Kasteel Amerongen), ons in kennis gesteld van de geboorte van hun

DOCHTERS

Gabriëlle Anna Maria

en

Lisette Gerdina Nora

op

4 maart 1998

* * *

- Voor onszelf en voor alle concertbezoekers is het een prettige bijkomstigheid, dat de toiletten in de benedengang zodanig zijn opgeknapt, dat deze er weer als 'nieuw' uitzien.
- Op 1 mei a.s. zal er een radio-uitzending over Kasteel Amerongen te horen zijn op Radio 5, tussen 9 en 11 uur.

IN MEMORIAM

Op deze plaats gedenken wij
Trudy Cramer - Metz
die op 2 januari 1998 is overleden.

Vanaf het begin, toen het Kasteel als museum opengesteld werd, heeft Trudy het beheer van de theeschenkerij 'De Paardestal' op zich genomen. Zij was blij met deze plek en met het terras, waar het 'szomers, totdat de late middagzon wegzakte, gezellig druk bleef met bezoekers.

Bij de voorbereidingen van 'Amerongen 700 jaar' hebben wij veel - als werkgroep - vergaderd. Trudy was een spil, als secretaris van de VVV-voorzitter. Het gebeurde vaak dat wij, zoekend naar een ruimte, bij haar genodigd werden. "Kom maar bij mij in de Stal" , klonk het dan.

Menigmaal hebben Trudy en haar staf voor 'n medewerkers avond de maaltijd verzorgd. De stampot is nu een traditie, maar in het begin hebben wij samen nog wel eens met recepten gegoocheld; zij probeerde dan eerst iets uit.... Lastige zaken kwam zij ook tegen op haar kasteelpad. Daar was het afsluiten van de eerste restauratiefase en tegelijkertijd zou op de Kasteelzolder de medewerkersavond gevierd worden. Een heel leuk plan van het bestuur, maar Trudy mopperde hevig. Zij zag zich al met glaswerk, borden flessen wijn, kratten bier (bouwvakkers waren uitgenodigd) en hete pannen héél véél trappen opsjouwen naar zolder. Met haar praktisch ingestelde natuur, vond zij gelukkig ook de oplossing: de bouwlift! In een soort samenzwering van haar, met de opzichter en de uitvoerder, onder het motto "...eens, maar nooit meer", karde alles gladjes naar boven. Het bleef een heel karwei, maar de avond was grandioos.

Op andere momenten was 'De Paardestal' een trefpunt voor veel Jazz-at-the-Castle-concerten. Trudy deed, behalve het horeca-deel, ook volop mee in de organisatie van dit festijn, waarbij zij later het voorzitterschap op zich heeft genomen.

Trudy werd ziek en 'De Paardestal' moest worden gesloten. Met de keuze van het bestuur voor een nieuwe beheerder in de persoon van Sigurd von Ilsemann, kon Trudy zich helemaal verenigen, omdat het ook haar keus was.

Bertje Rotgans

Noten:

- 1 Elseviers Wereldgeschiedenis, deel 2; Ned. bewerking Joh. Winkler, Amsterdam 1970.
- 2 Het Kasteel Amerongen en zijn bewoners, A.W.J. Mulder, Maastricht 1949. p. 112, 113
- 6 Ibidem, p. 118
- 7 Ibidem p. 118
- 3 Kasteel Amerongen, drs. H.M.J. Tromp en drs. B. Zijlstra Nederlandse Kastelen Stichting, p. 37
- 4 Keukengeheimen en tafelgebruiken, Aspecten van het dagelijks leven op een adellijk huis, Kasteel Amerongen drs. M.J. Knuyt en drs. A.W. van der Goes; Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen, 1997, p. 24
- 5 Brochure bij de tentoonstelling 'Soveel Eer en Gunst', 1993 drs. A.W. van der Goes en drs. M.J. Knuyt, p. 20

COLOFON

Bulletin Kasteel Amerongen

Kasteel Amerongen, Drostestraat 20, 3958 BK Amerongen
tel. 0343 - 454212

Kasteel open: 1 april - 1 november
dinsdag t/m vrijdag 10 - 17 uur
za-, zon- en feestdagen 13 - 17 uur
's maandags gesloten.

Redactie: B.E.O. van der Laan
H.F. Rotgans - van Blerkom
A.A. de Visser - Ike

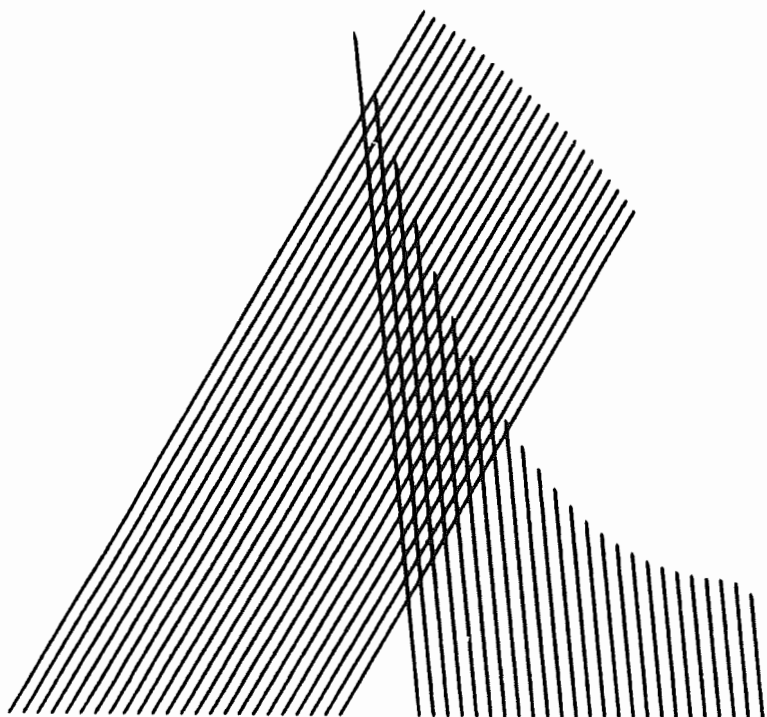
© Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen.

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, zonder voorafgaande toestemming van de Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen.

ISSN: 1382-8916

Druk: Offset, Print '81, Doorn.

EVERT SNEL

P I A N O ' S - V L E U G E L S
W E R K H O V E N

TELEFOON 0343-551741 / 551577 FAX 0343-552059
BRINK 10 / 3985 SB WERKHOVEN
INKOOP, VERKOOP, VERHUUR / RESTAURATIE,
STEMMEN, ONDERHOUD / CONCERTSERVICE

INSTALLATIEBEDRIJF
MEIJER B.V.

AMERONGEN

elektrotechnisch installatiebureau * gas- en waterfitter *
lood-, zink- en dakwerk * centrale verwarming * ventilatie *
sanitair

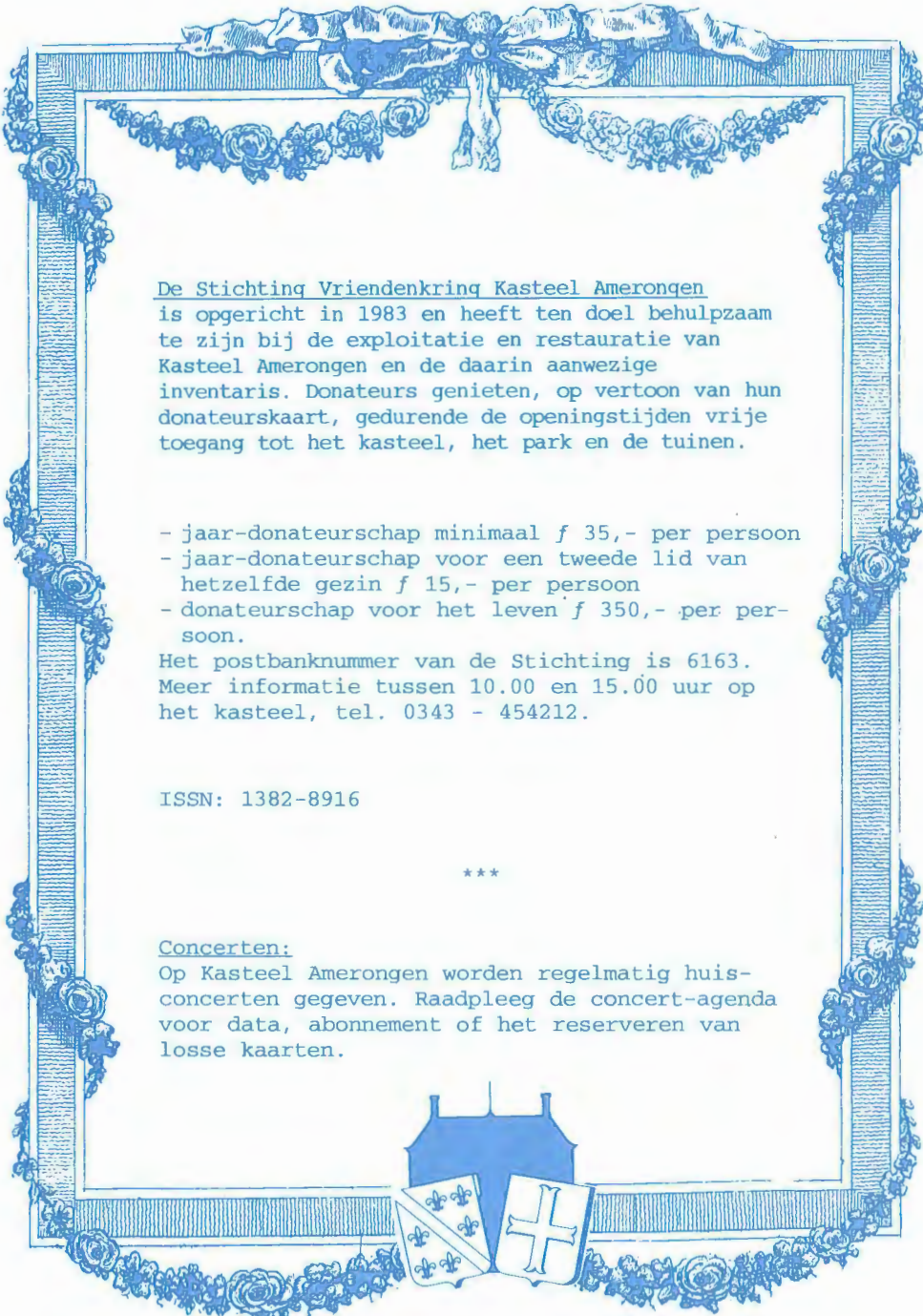
OVERSTRAAT 11 - TEL. 0343 - 451233

Aannemersbedrijf

M. Kleinveld en Zn. B.V.

Rijnstraat 1
3958 BE Amerongen
tel.: 0343 - 451756
454208

Ook voor hout- en plaatmateriaal

De Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen
is opgericht in 1983 en heeft ten doel behulpzaam
te zijn bij de exploitatie en restauratie van
Kasteel Amerongen en de daarin aanwezige
inventaris. Donateurs genieten, op vertoon van hun
donateurskaart, gedurende de openingstijden vrije
toegang tot het kasteel, het park en de tuinen.

- jaar-donateurschap minimaal f 35,- per persoon
- jaar-donateurschap voor een tweede lid van
hetzelfde gezin f 15,- per persoon
- donateurschap voor het leven f 350,- per per-
soon.

Het postbanknummer van de Stichting is 6163.
Meer informatie tussen 10.00 en 15.00 uur op
het kasteel, tel. 0343 - 454212.

ISSN: 1382-8916

Concerten:

Op Kasteel Amerongen worden regelmatig huis-
concerten gegeven. Raadpleeg de concert-agenda
voor data, abonnement of het reserveren van
losse kaarten.

